

N:o 9.

Ank. till Riksd. kansli den 7 april 1905, kl. 2 e. m.

Memorial, i fråga om ändringar i bankoreglementet samt i aflöningsstaten för riksbanken.

Sedan bankoutskottet numera genomgått det för riksbanken gällande reglemente samt därvid jämväl till pröfning företagit af bankofullmäktige med särskilda skrivelser af den 23 nästlidna mars till utskottet öfverlämnade förslag till ändringar i samma reglemente samt i aflöningsstaten för riksbanken, får utskottet härmed till Riksdagen afgifva yttrande och förslag i följande till bankoreglementet och aflöningsstaten hörande frågor.

Till följd af Riksdagens beslut, att under innevarande år skall i Sundsvall för provinsen Medelpad upprättas ett afdelningskontor för riksbanken, erfordras sådan ändring i § 21 mom. 1 i bankoreglementet, att kontorets i Hernösand distrikt inskränkes till Västernorrlands län med undantag af provinsen Medelpad samt att tillägg göres om det nya kontorets distrikt.

*Ang.
kontorets i
Sundsvall
distrikt.*

I öfverensstämmelse härmed hemställer utskottet,

1:o.

att § 21 mom. 1 i bankoreglementet må erhålla följande lydelse:

(Nuvarande lydelse:)

§ 21.

Mom. 1. Riksbankens utlåningsrörelse drifves genom *hufvudkontoret*

Bih. till Riksd. Prot. 1905. 6 Saml.

(Föreslagen lydelse:)

§ 21.

Mom. 1. Riksbankens utlåningsrörelse drifves genom *hufvudkontoret*

1 Afd. 9 Häft. (N:o 9.)

(Nuvarande lydelse:)

i *Stockholm* för Stockholms stad, för Stockholms län med undantag af de delar af Erlinghundra, Nordinghundra, Frösåkers och Långhundra härad, som tillhöra Uppsala-kontoret, för Åsunda härad med Enköpings stad, Trögds och Bro härad samt Håbo härad utom Skoklosters socken af Uppsala län samt för Åkers och Selebo härad af Södermanlands län; genom *afdelningskontoret i Göteborg* för Göteborgs och Bohus län, Vetle, Ale, Vedens, Bollebygds, Marks och Kinds härad samt västra länsmansdistriktet af Kullings härad inom Älfsborgs län äfvensom för Fjäre härad af Hallands län; genom *afdelningskontoret i Malmö* för Malmöhus län; genom *afdelningskontoret i Falun* för Kopparbergs län; genom *afdelningskontoret i Gäfle* för Gäfleborgs län, Våla härad af Västmanlands län samt Älfkarleby socken af Örbyhus härad och Hållnäs socken af Olands härad inom Uppsala län; genom *afdelningskontoret i Halmstad* för Hallands län med undantag af Fjäre härad, för Bjäre härad af Kristianstads län, för första (sydvästra), andra (sydöstra) och tredje (nordvästra) länsmansdistriktet af Västbo härad inom Jönköpings län äfvensom för södra och sydvästra länsmansdistriktet inom Sunnerbo härad af Kronobergs län; genom *afdelningskontoret i Hernösand* för Västernorrlands län; genom *afdelningskontoret i Jönköping* för Jönköpings län med undantag af

(Föreslagen lydelse:)

i *Stockholm* för Stockholms stad, för Stockholms län med undantag af de delar af Erlinghundra, Nordinghundra, Frösåkers och Långhundra härad, som tillhöra Uppsala-kontoret, för Åsunda härad med Enköpings stad, Trögds och Bro härad samt Håbo härad utom Skoklosters socken af Uppsala län samt för Åkers och Selebo härad af Södermanlands län; genom *afdelningskontoret i Göteborg* för Göteborgs och Bohus län, Vetle, Ale, Vedens, Bollebygds, Marks och Kinds härad samt västra länsmansdistriktet af Kullings härad inom Älfsborgs län äfvensom för Fjäre härad af Hallands län; genom *afdelningskontoret i Malmö* för Malmöhus län; genom *afdelningskontoret i Falun* för Kopparbergs län; genom *afdelningskontoret i Gäfle* för Gäfleborgs län, Våla härad af Västmanlands län samt Älfkarleby socken af Örbyhus härad och Hållnäs socken af Olands härad inom Uppsala län; genom *afdelningskontoret i Halmstad* för Hallands län med undantag af Fjäre härad, för Bjäre härad af Kristianstads län, för första (sydvästra), andra (sydöstra) och tredje (nordvästra) länsmansdistriktet af Västbo härad inom Jönköpings län äfvensom för södra och sydvästra länsmansdistriktet inom Sunnerbo härad af Kronobergs län; genom *afdelningskontoret i Hernösand* för Västernorrlands län *med undantag af provinsen Medelpad*; genom *afdelningskontoret i Jönköping*

(Nuvarande lydelse:)

förenämnda tre länsmansdistrikt af Västbo härad, för Redvägs härad af Älfsborgs län samt för Leaby och Slättängs tingslag af Vartofta och Frökinds härad af Skaraborgs län; genom *afdelningskontoret i Kalmar* för Kalmar läns södra landstingsområde eller Norra och Södra Möre samt Stranda och Handbörds härad jämte Öland äfvensom för Aspelands härad af Kalmar läns norra landstingsområde; genom *afdelningskontoret i Karlskrona* för Blekinge län; genom *afdelningskontoret i Karlstad* för Värmlands län; genom *afdelningskontoret i Kristianstad* för Kristianstads län med undantag af Bjäre härad; genom *afdelningskontoret i Linköping* för Östergötlands län samt för Norra och Södra Tjust, Sevede och Tunaläns härad af Kalmar läns norra landstingsområde; genom *afdelningskontoret i Luleå* för Norrbottens län; genom *afdelningskontoret i Mariestad* för Skaraborgs län med undantag af dels nyssnämnda båda tingslag af Vartofta och Frökinds härad dels ock Åse, Viste, Laske och Barne härad; genom *afdelningskontoret i Nyköping* för Södermanlands län med undantag af Åkers och Selebo härad; genom *afdelningskontoret i Umeå* för Västerbottens län; genom *afdelningskontoret i Uppsala* för Uppsala stad, för Lagunda, Hagunda, Ulleråkers, Vaksala, Rasbo, Bälunge och Norunda härad samt Örbyhus härad utom Älfkarleby socken, Olands

(Föreslagen lydelse:)

för Jönköpings län med undantag af förenämnda tre länsmansdistrikt af Västbo härad, för Redvägs härad af Älfsborgs län samt för Leaby och Slättängs tingslag af Vartofta och Frökinds härad af Skaraborgs län; genom *afdelningskontoret i Kalmar* för Kalmar läns södra landstingsområde eller Norra och Södra Möre samt Stranda och Handbörds härad jämte Öland äfvensom för Aspelands härad af Kalmar läns norra landstingsområde; genom *afdelningskontoret i Karlskrona* för Blekinge län; genom *afdelningskontoret i Karlstad* för Värmlands län; genom *afdelningskontoret i Kristianstad* för Kristianstads län med undantag af Bjäre härad; genom *afdelningskontoret i Linköping* för Östergötlands län samt för Norra och Södra Tjust, Sevede och Tunaläns härad af Kalmar läns norra landstingsområde; genom *afdelningskontoret i Luleå* för Norrbottens län; genom *afdelningskontoret i Mariestad* för Skaraborgs län med undantag af dels nyssnämnda båda tingslag af Vartofta och Frökinds härad dels ock Åse, Viste, Laske och Barne härad; genom *afdelningskontoret i Nyköping* för Södermanlands län med undantag af Åkers och Selebo härad; genom *afdelningskontoret i Sundsvall* för provinsen Medelpad; genom *afdelningskontoret i Umeå* för Västerbottens län; genom *afdelningskontoret i Uppsala* för Uppsala stad, för Lagunda, Hagunda, Ulleråkers,

(Nuvarande lydelse:)

härad utom Hällnäs socken och af Häbo härad Skoklosters socken af Uppsala län, för Erlinghundra härad utom Norrsunda socken, Nördinghundra härad utom Ununge och Edsbro socknar, Frösåkers härad, utom Edebo socken, med städerna Östhammar och Öregrund, samt Östuna, Lagga och Husby-Långhundra socknar af Långhundra härad inom Stockholms län äfvensom för Torstuna härad af Västmanlands län; genom *afdelningskontoret i Visby* för Gottlands län; genom *afdelningskontoret i Vänersborg* för Älfsborgs län med undantag af Vetle, Ale, Vedens, Bollebygds, Marks, Kinds och Redvägs härad samt västra länsmansdistriktet af Kullings härad, äfvensom för Åse, Viste, Laske och Barne härad af Skaraborgs län; genom *afdelningskontoret i Västerås* för Västmanlands län med undantag af Våla och Torstuna härad; genom *afdelningskontoret i Växjö* för Kronobergs län med undantag af södra och sydvästra länsmansdistrikten inom Sunnerbo härad; genom *afdelningskontoret i Örebro* för Örebro län samt genom *afdelningskontoret i Östersund* för Jämtlands län, under iakttagande i afseende å samtliga afdelningskontoren af de villkor och bestämmelser beträffande lånerörelsen, hvilka fullmäktige äga föreskrifva.

(Föreslagen lydelse:)

Vaksala, Rasbo, Bälunge och Norunda härad samt Örbyhus härad utom Älfkarleby socken, Olands härad utom Hällnäs socken och af Häbo härad Skoklosters socken af Uppsala län, för Erlinghundra härad utom Norrsunda socken, Nördinghundra härad utom Ununge och Edsbro socknar, Frösåkers härad, utom Edebo socken, med städerna Östhammar och Öregrund, samt Östuna, Lagga och Husby-Långhundra socknar af Långhundra härad inom Stockholms län äfvensom för Torstuna härad af Västmanlands län; genom *afdelningskontoret i Visby* för Gottlands län; genom *afdelningskontoret i Vänersborg* för Älfsborgs län med undantag af Vetle, Ale, Vedens, Bollebygds, Marks, Kinds och Redvägs härad samt västra länsmansdistriktet af Kullings härad, äfvensom för Åse, Viste, Laske och Barne härad af Skaraborgs län; genom *afdelningskontoret i Västerås* för Västmanlands län med undantag af Våla och Torstuna härad; genom *afdelningskontoret i Växjö* för Kronobergs län med undantag af södra och sydvästra länsmansdistrikten inom Sunnerbo härad; genom *afdelningskontoret i Örebro* för Örebro län samt genom *afdelningskontoret i Östersund* för Jämtlands län, under iakttagande i afseende å samtliga afdelningskontoren af de villkor och bestämmelser beträffande lånerörelsen, hvilka fullmäktige äga föreskrifva.

Beträffande bankoreglementets föreskrifter angående anställande af vaktbetjäning vid såväl hufvudkontoret som afdelningskontoren hafva fullmäktige anfört följande:

»Enligt nu gällande bestämmelser i det för riksbanken fastställda reglemente äga fullmäktige att vid hufvudkontoret anställa vaktbetjäning till erforderligt antal, äfvensom deputerade att vid hufvudkontoret i fall af behof antaga extra vaktmästare, för hvilka fullmäktige då bestämma aflöningen. Vid afdelningskontoren kan däremot någon vaktbetjänt icke anställas utöfver det antal, aflöningsstaten angifver. Vidare äga fullmäktige för postbefordran och inkasseringssuppdrag vid hufvudkontoret använda till de s. k. postvaktmästarne ett anslag af högst 3,000 kronor att utgå med högst 40 kronor i månaden till hvarje sådan vaktmästare samt jämväl vid hufvudkontoret utöfver stat till vaktmästare i och för tjänstgöring vid brandanstalterna och nattbevakningen meddela de arfvoden, fullmäktige finna skäligena.

Med den stora utveckling, riksbankens växelrörelse numera tagit, har det visat sig nödvändigt vid hufvudkontoret att för inkassering af växlar använda äfven andra vaktbetjante än de s. k. postvaktmästarne, och vid några afdelningskontor torde inkasseringen komma att möta afsevärda svårigheter, om icke det beredes fullmäktige möjlighet att vid behof anställa extra vaktbetjante och för ändamålet anslå lämplig ersättning. Särskildt vid hufvudkontoret låter det sig icke på förhand beräkna, huru bankens växelrörelse kommer att ökas och hvilka anslag som för inkasseringen blifva nödvändiga. Någon förändring i den nuvarande månatliga godtgörelsen af högst 40 kronor till hvarje af de 6 postvaktmästarne synes icke böra äga rum, men huruvida antalet af dessa vaktmästare skall ökas, eller hellre en ersättning utgå för hvarje dag, då en vaktmästare användes för inkasseringssuppdrag, såsom nu försöksvis tillämpas, i det att 1 krona per dag tilldelats hvarje tjänstgörande, är ännu svårt att bedöma. För att erforderliga anordningar må kunna träffas, i den mån förhållandena utveckla sig, torde en viss frihet böra lämnas fullmäktige, och få fullmäktige därför hemställa, att mom. 3 § 60 samt sista stycket mom. 3 tillämpningsstadgarna erhålla följande lydelse:

Mom. 3 § 60.

»Vaktbetjäning — — — angifver.»

»Vid hufvudkontoret äga deputerade antaga och entlediga extra vaktmästare. Med fullmäktiges medgifvande må extra vaktmästare vid afdelningskontor anställas; sådan vaktmästare antages och entledigas af kontorets styrelse.»

Sista stycket, mom. 3, tillämpningsstadgarna.

»Likaledes äga fullmäktige att vid hufvudkontoret utöfver stat till vaktmästare i och för postbefordran och inkasseringssuppdrag samt för tjänstgöring vid brandanstalterna och nattbevakningen meddela de arfvoden fullmäktige finna skäligen.»

Anslaget i staten, 3,000 kronor, för de s. k. postvaktmästarne torde däremot utgå.»

Behovvet att vid riksbankens kontor anställa ökadt antal vaktbetjäning grundar sig, såsom fullmäktige framhållit, hufvudsakligen på riksbankens stegrade växelrörelse och därmed ökadt arbete för inkassering af växlar. Då det ej är möjligt att på förhand bestämma omfattningen af detta arbete, som kan växla äfven för olika tider af året, finner utskottet det lämpligen böra lämnas fullmäktige fria händer att efter förhållandena träffa erforderliga anordningar för ifrågavarande göromåls bestridande; och får utskottet därför i anslutning till fullmäktiges förslag hemställa,

2:o.

att § 60 mom. 3 i bankoreglementet må erhålla följande lydelse:

(Nuvarande lydelse:)

Vaktbetjäning anställs vid hufvudkontoret till erforderligt antal af fullmäktige och vid afdelningskontor af vederbörande styrelse till det antal aflöningsstaten angifver.

Vid hufvudkontoret äga deputerade antaga och entlediga extra vaktmästare.

(Föreslagen lydelse:)

Vaktbetjäning — — angifver.

Vid hufvudkontoret äga deputerade antaga och entlediga extra vaktmästare. *Med fullmäktiges medgifvande må extra vaktmästare vid afdelningskontor anställas; sådan vaktmästare antages och entledigas af kontorets styrelse.*

Ang. kompetens för anställning å ombudsmansexpeditionen vid hufvudkontoret.

Enligt § 64 i bankoreglementet erfordras för anställning i ombudsmansexpeditionen vid hufvudkontoret att hafva aflagt prof för inträde i rikets rättegångsverk. Fullmäktige hafva nu meddelat, att vid den förening af ombudsmans- och sekreterarebefattningarne, hvilken genomförts, det funnits lämpligt, att den ombudsmansexpeditionen åliggande

diariiföring utfördes af samma person, som ombesörjde diariiföringen å fullmäktiges expedition; och som till arbete af förevarande art ej erfordrades insikter i juridik, hafva fullmäktige hemställt, att till angifna stadgande i § 64 fogades ett tillägg i sådant syfte, att prof för inträde i rikets rättegångsverk icke erfordrades för anställning till tjänstgöring i ombudsmansexpeditionen vid hufvudkontoret, såvida tjänstgöringen vore inskränkt till registrerings- eller diariiföring eller liknande sysselsättning.

Med instämmande i hvad fullmäktige sålunda föreslagit, hemställer utskottet,

3:o.

att § 64 i bankoreglementet må erhålla följande lydelse:

(Nuvarande lydelse:)

Vid alla tjänstetillsättningar skola fullmäktige till tjänsten nämna den bland de sökande, som för tjänsten är mest skicklig och passande. Till ombudsman kan endast den nämnas, som aflagt prof för inträde i rikets rättegångsverk, hvilket äfven erfordras för anställning till tjänstgöring i ombudsmannasexpeditionen vid hufvudkontoret.

(Föreslagen lydelse:)

Vid alla tjänstetillsättningar skola fullmäktige till tjänsten nämna den bland de sökande, som för tjänsten är mest skicklig och passande. Till ombudsman kan endast den nämnas, som aflagt prof för inträde i rikets rättegångsverk, hvilket äfven erfordras för anställning till tjänstgöring i ombudsmannasexpeditionen vid hufvudkontoret, såvida ej tjänstgöringen är inskränkt till registrerings- eller diariiföring eller liknande sysselsättning.

Beträffande aflöningsstaten för tjänstemännen vid riksbankens hufvudkontor hafva fullmäktige inkommit med följande framställning:

»Vid 1900 års riksdag inrättades för riksbankens hufvudkontor utöfver förut befintliga tjänster en ny i 4:de graden och två i 2:dra graden. Vid 1901 års början funnos anställda

i 4:de graden	6	
i 3:dje „	10	
i 2:dra „	24	
i 1:sta „	20 summa 60

*Ordinarie
tjänstemän
vid hufvud-
kontoret.*

jämte en korrespondent å utrikesafdelningen	1	
hvarjämte öfver stat voro antagna:		
i 2:dra graden	1	(från ¹⁰ / ₁₁ 1900)
i 1:sta „	4	
samt tillförordnade	3	9

(1 vid utrikeskontoret, 1 vid kommissionsanstalten och 1 från extra arfvodesräkningen).

 Summa 69.

Under åren 1901—1903 blef de enskilda bankernas sedelutgifning indragen, sedan början skett från och med 1899 med en bank (Västerbottens enskilda bank). År 1901 upphörde 6, år 1902 åter 13 och följande året 7 enskilda banker att utgifva egna sedlar. Den förändring, som sålunda efter hand genomfördes, ställde allt större anspråk på riksbankens hufvudkontors verksamhet. Fullmäktige funno sig med anledning häraf föranlåtna att inrätta nya tjänster öfver stat vid hufvudkontoret, så att vid 1905 års ingång, sedan sammanslagningen af fullmäktiges- och ombudsmansexpeditionerna ägt rum, tjänsterna vid hufvudkontoret äro:

i 4:de graden.....	6
i 3:dje „	10
i 2:dra „	24
i 1:sta „	20
	<hr/>
	60 jämte öfver stat
i 2:dra graden.....	5 (2 från ¹⁰ / ₁₂ 1904)
i 1:sta „	9

 Summa 74.

Det visar sig af den nu gjorda sammanställningen, att på de 4 år, under hvilka riksbankens utvidgade verksamhet fortgått, vid hufvudkontoret tjänsternas antal i det hela stigit blott från 69 till 74, af hvilka dock 2 haft att tjänstgöra endast de två sista veckorna af år 1904. Det är för öfrigt lätt insedt, att tillfälliga biträden måst anlitas för särskilda uppdrag, såsom de alltmera tidsödande extrakten öfver storsedlar, samt för tillgodoseende af den lifligare växlingen, äfvensom mer regelbundet vid månadsskiftena.

Under tiden hafva tillkommit nya, fullständigt ordnade afdelningar, genom hvilka besörjts dels korrespondensen med allmänheten och de privata bankanstalterna samt den dagliga skriftväxlingen med de nu

till ett antal af 23 uppgående afdelningskontoren, dels ock den till kraftigare kontroll i förening med erforderlig snabbhet omordnade bokföringen. Härförutom bör tagas i betraktande den högst väsentliga ökningen i sedelkontorets verksamhet. Beträffande omfattningen af den sistnämnda kunna följande siffror tjäna till ledning.

I sedlar tillverkades	år 1900	år 1904
1,000-kronor	—	—
100- „	111,300 st.	238,500 st.
50- „	56,500 „	172,700 „
10- „	1,170,500 „	6,092,000 „
5- „	4,914,000 „	4,800,000 „
makuleringen utgjorde	år 1900	år 1904
1,000-kronor	6,248 st.	7,746 st.
100- „	51,775 „	249,173 „
50- „	36,851 „	136,799 „
10- „	1,443,541 „	5,157,321 „
5- „	3,695,910 „	4,394,023 „

Särskildt betydande har således åtgången af sedlar å de valörer, som förut mest tillhandahållits af de enskilda bankerna, visat sig vara.

Den ökade rörelsen, som följt med riksbankens öfvertagande af hela sedelutgifningen i landet, har ock funnit uttryck i följande siffror, hämtade från sammandragen vid 1900 års och 1904 års slut.

Den 31 december 1900 voro vid riksbankens samtliga kontor diskonterade 30,723 växlar om tillsammans 61,986,972 kronor mot 49,845 växlar om 103,331,584 kronor den 31 december 1904, medan beloppen utelöpande sedlar voro respektive 71,991,608 och 170,313,561 kronor.

Jämväl på riksbankens vinst har naturligtvis rörelsens större liflighet inverkat. Så befinnes 1904 års vinst, kronor 5,705,344, med kronor 1,526,402 öfverskjuta det för 1900 bokförda vinstbeloppet, kronor 4,178,942.

Den förstärkning af arbetskrafterna, som gifvetvis påkallats af den stegrade rörelsen, har, såsom ofvan visats, särskildt hvad hufvudkontoret angår, varit jämförelsevis obetydlig och egentligen skett under form af tjänstemäns anställning öfver stat. I längden kan dock uppehållet af göromålen på dylikt sätt icke vara lämpligt. Fullmäktige hafva därför ansett plikten bjuda att nu framlägga förslag om reglerande, i enlighet med hvad förhållandena kräfva, af tjänstebefattningarna

vid hufvudkontoret, och det så mycket hellre, som med inflyttningen i det nya riksbankshuset vissa ändrade anordningar böra vidtagas.

Så hafva fullmäktige funnit det ändamålsenligt att ombilda kassavården på det sätt, att förvaret af lånehandlingarna må sammanslås med vården af dagkassan, hvaremot från den senare till sedelkontoret skulle öfverflyttas den uppräknig af makulerade sedlar, som hittills ägt rum i dagkassan. Såsom föreståndare för den sålunda ombildade kassavårdsafdelningen bör naturligtvis anställas en tjänsteman i 4:de graden.

Bokhålleriafdelningen är likaledes af den vikt och betydelse, att den bör erhålla en föreståndare likställd med öfriga afdelningars. Då således två tjänstebefattningar böra uppflyttas från 3:dje till 4:de graden, yppar sig tillfälle att i den förra utan ökning af antalet tjänster i graden erhålla plats för två nya behöfliga tjänstemän.

En ny kamrerare synes nämligen böra tilldelas sedelkontoret i följd däraf att det, såsom nyss angifvits, skall öfvertaga hela det viktiga bestyret med makulerade sedlars behandling, hvilket icke kan besörjas genom de hittillsvarande tjänstemännen i kontoret.

Allt mer och mer har behovet af en särskild statistisk afdelning gjort sig gällande. De statistiska uppgifter, som utöfver veckorapporter och månadssammandrag förekommit, hafva hittills slutligen utarbetats å fullmäktiges expedition, egentligen medelst sammanförande från de särskilda afdelningarnas rapporter. Det torde dock ligga i öppen dag, att Sveriges riksbank, i likhet med större utländska bankinstitut, bör sörja för anordnandet af en efter rationella grunder bearbetad statistik öfver såväl dess egen som andra in- och utländska bankers verksamhet. Till vinnande af det ändamålet fordras förvärfvandets för banken af en därtill skickad person, särskildt utrustad med goda språkkunskaper, och en sådan lär ej kunna vinnas utan erhållande af en aflöning motsvarande den för tredje gradens tjänster bestämda.

I 2:dra graden finnas för närvarande 5 tjänstemän öfver stat. Af dessa blifva, sedan kontoret å Norrmalm upphört, och under förutsättning att i sedelkontoret ytterligare en kamrer anställdes, 2 fortfarande behöfliga och torde därför böra till ordinarie förvandlas.

I första graden åter äro anordnade 9 tjänster öfver stat. Dessa måste anses vara för afsedda ändamål alltjämt erforderliga, och bör till dem läggas ännu en tjänst i sedelkontoret. Det är således 10 tjänster, som utöfver nuvarande 20 ordinarie i 1:sta graden skulle behöfva komma på fast stat.

Genom den nu föreslagna anordningen af staten skulle antalet ordinarie tjänster blifva 74 eller lika med det nuvarande faktiskt befintliga, 60 ordinarie och 14 öfver stat. Förhållandet emellan ordinarie tjänstemän och extra sådana, till hvilka de nu öfver stat anställda böra räknas, skulle på det sättet blifva mera tillfredsställande, än nu är fallet, då mot 60 ordinarie svara tillsammans 57 extra, ett förhållande, som inom kort skulle blifva ännu sämre, enär denna vår ytterligare nya extra ordinarie tjänstemän måste anställas. Gifvet är, att bankens utveckling kan och väl kommer att fordra anordnandet af tjänster öfver stat äfven framdeles, men någon anledning att å fast stat upptaga flere, än som här ofvan ifrågasatts, anse fullmäktige nu ej föreligga.

I afseende å den föreslagna lönestatens förhållande till den af 1901 och 1905 kan följande tabell tjäna till ledning.

	Å r 1901*		Å r 1905		Å r 1906	
	Antal tjänster	Aflöning kronor	Antal tjänster	Aflöning kronor	Antal tjänster	Aflöning kronor
Grad IV	6	38,500	6	39,000	8	52,000
Grad III	10	53,000	10	53,000	10	53,000
Grad II	1	t. f. 5,300				
Grad I	24	96,000	24	96,000	26	104,000
	1	öfver stat 4,000	5	öfver stat 20,000		
	20	52,000	20	52,000	30	78,000
	7	öfver stat 18,200	9	öfver stat 23,400		
Kassörernas missr. p.		8 kassörer 7,600		8 kassörer 7,600		7 kassörer 6,600
	69	274,600	74	292,000	74	294,600

Skillnaden mellan den närvarande faktiska och den föreslagna lönestaten utgör alltså kronor 2,600, genom hvilket skulle vinnas 2 tjänster i högsta graden och en i den lägsta med minskning af 3 i den 2:dra. Härigenom skulle erhållas en i viss mån ny kassavårdsafdelning samt en statistisk tjänst och bland annat väsentlig förbättring af arbetskrafterna i sedelkontoret.

* Aflöningarna beräknade efter nya lönestaten.

Fullmäktige hemställa således, att den ändring vidtages i nu gällande aflöningsstat för hufvudkontoret,

att antalet tjänstemän blir: trettio i första tjänstegraden, tjugusex i andra tjänstegraden, tio i tredje tjänstegraden och åtta i fjärde tjänstegraden,

samt att åt fullmäktige öfverlämnas att bestämma, när och i hvilken ordning den sålunda fastställda staten skall tillämpas.»

Då utskottet ej haft något att erinra med afseende å hvad fullmäktige sålunda anfört och föreslagit, hemställer utskottet,

4:o.

att aflöningsstaten för riksbankens hufvudkontor under rubriken »Tjänstemännen, å lönestat», må erhålla följande lydelse:

<i>(Nuvarande lydelse:)</i>		<i>(Föreslagen lydelse:)</i>	
Tjänstemännen å lönestat:		Tjänstemännen å lönestat:	
	Kronor		Kronor
tjugu i första tjänstegraden, hvarje	1,600: —	<i>trettio</i> i första tjänstegraden, hvarje	1,600: —
hvilket belopp kan förhöjas efter fem års ordinarie tjänst i graden till	2,100: —	hvilket belopp kan förhöjas efter fem års ordinarie tjänst i graden till	2,100: —
tjugufyra i andra tjänstegraden, hvarje	2,500: —	<i>tjugusex</i> i andra tjänstegraden hvarje	2,500: —
hvilket belopp kan förhöjas efter fem års ordinarie tjänst i graden till	3,000: —	hvilket belopp kan förhöjas efter fem års ordinarie tjänst i graden till	3,000: —
efter tio års tjänst i graden till	3,500: —	efter tio års tjänst i graden till	3,500: —
tio i tredje tjänstegraden, hvarje	3,500: —	tio i tredje tjänstegraden, hvarje	3,500: —
hvilket belopp kan förhöjas efter fem års ordinarie tjänst i graden till	4,000: —	hvilket belopp kan förhöjas efter fem års ordinarie tjänst i graden till	4,000: —
efter tio års tjänst i graden till	4,500: —	efter tio års tjänst i graden till	4,500: —

<i>(Nuvarande lydelse:)</i>	Kronor	<i>(Föreslagen lydelse:)</i>	Kronor
sex i fjärde tjänstegraden, hvarje	4,500: —	åtta i fjärde tjänstegraden, hvarje	4,500: —
hvilket belopp efter fem års ordinarie tjänst i gra- den kan förhöjas till	5,000: —	hvilket belopp efter fem års ordinarie tjänst i gra- den kan förhöjas till ...	5,000: —

Vidare hemställer utskottet,

5:o.

att Riksdagen må åt fullmäktige i riksbanken
öfverlämna att bestämma, när och i hvilken ordning
den under mom. 4 här ofvan föreslagna staten skall
tillämpas.

I fråga om det i staten upptagna anslaget till extra ordinarie
tjänstemän vid hufvudkontoret hafva fullmäktige anført följande:

*Anslag till
extra tjänste-
män vid
hufvudkon-
toret.*

»I aflöningsstaten för hufvudkontorets tjänstemän är bland andra
upptagen följande post:

»till extra ordinarie tjänstemän samt för extra arbeten och semestervikariat	kronor 44,000: —».
Af detta belopp afgår till föreståndaren för clearingrörelsen	,, 750: —
samt till kassörernas vikarier under semester (miss- räkningspenningar)	,, 633: 31
	<u>kronor 1,383: 31.</u>

Till semestervikariatet i lägsta graden, hvilka särskildt skola
godtgöras tjänstförrättande extra ordinarier, medan de ordinarie icke
åtnjuta någon ersättning för vikariat under semester utom i missräk-
ningspenningar, samt till aflöning åt extra ordinarier, återstår således
ett belopp af

..... kronor 42,616: 69	
för semestervikariatet har under år 1904 för olika tjänst- görande utgått till extra ordinarier	,, 8,940: 02
hvadan till extra aflöning för amanuenser och andra biträden varit att tillgå	<u>kronor 33,676: 67</u>

Dessa medel hafva enligt fullmäktiges beslut af den 28 januari 1904 utbetalts hufvudsakligen månadsvis på det sätt, att, med inräkning af hvad under månaden genom semestervikariat eller andra förordnanden intjänats, de olika årsklasserna erhållit resp. 100, 75, 60 och 50 kronor i hvarje månad, hvartill vid hvarje afslutadt kvartal lagts lämpliga fyllnadsbelopp.

De tjänstgörande extra ordinarie tjänstemännen hafva under året utgjort:

antagna 1898	7	(utom 1 å utrikeskontoret)
„ 1899	8	(jänte en, som varit ledig större delen af året)
„ 1900	7	
„ 1901	1	(aflönad från utrikeskontoret)
„ 1902	9	
„ 1903	8	
samt å ombudsmansexpeditionen		
från 1897	1	
„ 1902	1	
„ 1904	2	

utom en, som endast en kort tid tjänstgjort. Därjämte hafva från olika afdelningskontor tillsammans 7 stycken gjort tjänst längre eller kortare tid, och har af dem senare en öfverflyttats till hufvudkontoret.

Till upplysning om hvad som utgått till de särskilda årsklasserna med beräkning af allt, som intjänats under olika rubriker, må här meddelas, att, oberäknadt å ombudsmansexpeditionen anställda,

de från 1898 (april) i medeltal erhållit	kronor	1,821: —
„ „ 1899 (mars) „ „ „	„	1,559: —
„ „ 1900 (april) „ „ „	„	1,492: —
„ „ 1902 (maj) „ „ „	„	982: —

(hvarvid tjänstledigheter, under hvilka arfvode ej erhållits, medverkat till sänkning af medeltalet),

samt de från 1903 (april, maj och september) i medeltal erhållit kronor 694: —, i fråga hvarom samma anmärkning som ofvan gäller. Det är således de sist intagna, som haft äfven relativt minsta inkomsten.

De från afdelningskontoren tillfälligtvis till tjänstgöring vid hufvudkontoret antagna hafva tillsammans bekommit kronor 3,293: 71.

Emellertid skulle ej ens det resultat som uppnåts kunnat vinnas, om ej utom det i staten upptagna anslaget tillgångar från annat håll kunnat beredas, nämligen från utrikeskontoret och räkningen extra arfvoden samt Tumba pappersbruk.

I allt har varit att disponera till de extra ordinarie		
dels återstoden af anslaget (se ofvan)	kronor	33,676: 67
dels arfvoden under semester, som af detsamma utgått	„	8,940: 02
dels från räkningen extra arfvoden (för extra kassor		
m. m.)	„	9,704: 30
dels från utrikeskontoret	„	3,983: 33
dels från Tumba bruk (för kontrollanter och dessas		
vikarier)	„	554: 34

kronor 56,858: 66.

utom 530 kronor, som för ett alldeles särskildt uppdrag utgått till en extra ordinarie från annat kontor.

Om dessa medel i det närmaste räckt till en någorlunda skälig aflöning åt hufvudkontorets extra ordinarie tjänstemän jämte några från afdelningskontoren tillfälligt inkallade, har det dock kunnat ske endast genom att under året icke intaga några nya, utom ett par å ombudsmansexpeditionen och en från afdelningskontor flyttad. Under innevarande år kan däremot icke undvikas, att ett antal nya måste intagas. Förhållandena komma därför antagligen att blifva sådana, att förutom de å utrikeskontoret anställda, för hvilka aflöning utgår af särskilda medel, i tjänstgöring skola användas (amanuenser inräknade) 4 från 1898, 9 från 1899, 6 från 1900, 9 från 1902, 7 från 1903, 8 å 10, som under 1905 skola intagas, samt minst 3 å ombudsmansexpeditionen.

Önskvärdt synes vara, att efter hvarje månads slut hvarje extra ordinarie må erhålla ett visst belopp för effektiv tjänstgöring under den gångna månaden, naturligtvis med inräkning af hvad han under densamma bekommit för förordnanden af olika slag, och i fråga om beloppen torde böra tillämpas de grunder, som år 1900 af fullmäktige föreslagits, eller

125 kronor i månaden för tjänstgörande å fjärde året eller därutöver	
100 " " " " " " tredje " "	
85 " " " " " " andra " "	
70 " " " " " " första " ", allt efter antag-	

ningen, samt för de å ombudsmansexpeditionen anställde beräknas 75 å 100 kronor, men för amanuenser, såsom nu, utgå per månad kr. 133: 33 eller 100 kronor mer än högsta aflöning för öfrigt.

En noggrann beräkning af hvad härför skulle erfordras i anslagsväg kan visserligen uppgöras för den allra närmaste tiden, men för framtiden ändra sig förhållandena allt efter den högre tjänsteåldern, likasom naturligtvis med hänsyn till det antal extra biträden, som kan finnas behöfligt. För undvikande af rubbningar i anslaget syns där-

för vara ändamålsenligt, om detta upptages såsom förslagsanslag att disponeras med ledning af här angifna grunder, och tillåta sig fullmäktige därför hemställa,

att i staten för hufvudkontoret under rubriken arfvoden må till extra ordinarie tjänstemän samt för extra arbeten och semestervikariat uppföras ett förslagsanslag af 57,000 kronor.»

Nu föreslagna förhöjning af förevarande anslag är endast en konsekvent tillämpning af de grunder, som fullmäktige för aflöning åt extra tjänstemän vid hufvudkontoret föreslagit vid 1900 års riksdag och som då vunnit Riksdagens godkännande. Med hänsyn till att de extra tjänstemännen redan från första antagandet äro fullt upptagna af tjänsten i riksbanken och därför ej annat än undantagsvis genom arbete på eftermiddagarna kunna bereda sig någon extra förtjänst, synes det utskottet, att den för dem afsedda aflöningen ingalunda är för hög. Äfven om denna något öfverstiger hvad som bjudes extra tjänstemän inom några andra statens verk, anser utskottet det böra ligga i riksbankens intresse att dess extra tjänstemän hafva sådana inkomster, att de kunna bereda sig en nödortftig bärgning och såvidt möjligt undvika skuldsättning och därmed följande osäker ekonomisk ställning för en stor del af lifvet.

Utskottet har på dessa skäl ej haft något att erinra mot vare sig det föreslagna anslagsbeloppet eller dettas utgående såsom förslagsanslag samt hemställer därför,

6:o.

att i riksbankens aflöningsstat för hufvudkontoret under rubriken arfvoden må till extra ordinarie tjänstemän samt för extra arbeten och semestervikariat uppföras ett förslagsanslag af 57,000 kronor.

*Ang. anslag
för mynt- och
medalj-
samlingen.*

Å hufvudkontorets stat är under rubriken »arfvoden» uppfördt ett belopp af 500 kronor till vårdaren af riksbankens mynt- och medaljsamling. Fullmäktige hafva nu ifrågasatt ändring af detta anslags benämning samt med afseende härå meddelat, att såsom vårdare af samlingen sedan längre tid tillbaka tjänstgjorde en vetenskapligt utbildad

fackman. Behovet af en sådan kvarstode alltjämt, men däremot syntes det fullmäktige i flera afseenden vara lämpligt att själfva värden af samlingen, i likhet med hvad för öfrigt vore förhållandet med bankens särskilda afdelningar, öfvertoges af två ordinarie tjänstemän, hvilka bland annat skulle äga att på lämpliga tider hålla samlingen öppen för allmänheten i den för densamma afsedda lokal, som skulle anordnas i det nya riksbankshuset. Jämte dessa vårdare borde naturligtvis finnas en fackman såsom biträde, som hade att ordna samlingen efter vetenskapliga grunder och tillbandagå vårdarne med råd och upplysningar med afseende på samlingens vidmakthållande och förökande samt sörja för ordentliga förteckningars upprättande och kompletterande.

Med afseende härpå hafva fullmäktige hemställt, att ifrågavarande anslag skulle anvisas till vetenskapligt biträde åt samlingens vårdare; och får utskottet, som häremot ej haft något att erinra, hemställa,

7:o.

att i riksbankens aflöningsstat för hufvudkontoret under rubriken arfvoden må i stället för nuvarande anslag till vårdaren af riksbankens mynt- och medaljsamling uppföras till vetenskapligt biträde för värden af samma samling ett anslag af 500 kronor.

Bland de i riksbankens stat för hufvudkontoret upptagna arfvoden förekommer ett anslag till de s. k. postvaktmästarna för postbefordran och inkasseringssupdrag å högst 3,000 kronor.

*Ang. anslag
till de s. k.
postvakt-
mästarna.*

Med afseende å den förändring i fråga om anställande af vaktbetjäning och dess aflöning, som i detta memorial föreslås, blir detta anslag obehöfligt, hvarför utskottet hemställer,

8:o.

att ifrågavarande anslag å 3,000 kronor till de s. k. postvaktmästarna må ur riksbankens stat utgå.

Ang. anslag
till extra
tjänstemän
vid de i
grupper in-
delade kon-
toren.

Beträffande anslag till extra tjänstemän vid riksbankens afdelningskontor med undantag af Göteborg och Malmö hafva fullmäktige anfört följande:

»Till extra ordinarie tjänstemän samt för extra arbeten och semester-vikariat vid de i grupper indelade afdelningskontoren i landsorten äga fullmäktige till den fördelning, de bestämma, använda ett belopp, motsvarande i medeltal 3,000 kronor för hvarje kontor. Anslaget utgick alltså under år 1904 med 63,000 kronor i allt och på det sätt, att tre kontor erhöilo hvart 3,000 kronor, 11 kontor hvart mer än 3,000 kronor och 7 kontor mindre än 3,000 kronor. Härvid bör dock erinras, att vid ett kontor i följd af särskilda förhållanden under år 1903 hade besparats 650 kronor, hvarför dess behof för 1904 blef mindre.

Af anslaget utgick för semestervikariat till ordinarie tjänstemän (i missräkningspenningar) kronor 716: 67

Återstoden kronor 62,283: 33

tillföll i ena eller andra formen de extra ordinarie, hvarjämte till dessa utgingo af olika anledningar (under verkställande styrelseledamöternas semester m. fl.) ,, 8,267: 78

Summa kronor 70,551: 11.

De extra, som tjänstgjorde under år 1904, voro antagna

1898	2	st.
1899	8	„
1900	7	st.
1901	18	„
1902	14	„
1903	17	„
1904	4	„ (utom 2 mot slutet af året anställda)

Summa 70 st.

För hvarje utgör således medeltalet under år 1904 ungefär kronor 1,007, hvilket måste anses alltför litet, helst om man tager i betraktande, att för de många af de extra ordinarie, som redan varit flere år anställda i riksbankens tjänst, aflöningen borde uppgå till 1,400 à 1,500 kronor för år. I verkligheten har också beloppet för de äldre varit högre än 1,000 kronor, ehuru med undantag för de två äldsta ej ens uppgående till 1,400 kronor.

Vid sådant förhållande är en ändring i anslagsbeloppet högeligen

önskvärd, i synnerhet som af extra ordinarierna numera i allmänhet kräfves en ganska trägen tjänstgöring, för en stor del äfven på eftermiddagarna.

Om det medeltal för hvart af de i grupper indelade kontoren, för närvarande 21, höjes från 3,000 till 4,000 kronor, skulle för aflönande af extra ordinarier och semestervikariat vid dessa kontor blifva att tillgå i direkt anslag kronor 84,000: —
 hvartill kunna läggas andra medel, enligt hvad ofvan
 angifvits, approximativt upptagna till ,, 7,500: —

Summa kronor 91,500: —.

Fördeladt på de extra ordinarie, hvilka väl kunna beräknas blifva några och sjuttio, skulle detta belopp, med afdrag af hvad som skulle i misräkningspenningar tillkomma ordinarie, lämna tillgång att aflöna enhvar med ungefär 1,250 kronor i medeltal eller till omkring hälften af dem, de äldre, med 1,500 kronor för hvar och till den andra hälften, de yngre, med 1,000 kronor, allt i runda tal. Naturligtvis behöfver dock ej hela anslaget användas, utan kan saunolikt något mindre belopp blifva till följande år reserveradt. För kontoret i Sundsvall synes för året 1905 en summa af 2,500 kronor böra blifva tillräcklig.

Fullmäktige hemställa följaktligen, att första stycket af mom. 1:o i tillämpningsstadgarna vid aflöningsstaten må erhålla följande ändrade lydelse:

»1:o) Till extra ordinarie tjänstemän samt för extra arbeten och semestervikariat vid afdelningskontoren i landsorten med undantag af kontoren i Göteborg och Malmö äga fullmäktige till den fördelning, fullmäktige bestämma, använda ett belopp, motsvarande i medeltal 4,000 kronor för hvarje af de i grupper indelade kontoren, dock att, med hänsyn därtill att kontoret i Sundsvall öppnas först under år 1905, för detta år må till ändamålet användas sammanlagdt högst 86,500 kronor.»

»Om ofvan nämnda anslag — — — — vara till förfogande.»

Med hänvisning till hvad utskottet här ofvan anfört beträffande anslaget till extra tjänstemän vid hufvudkontoret får utskottet, som ej heller har något att erinra mot nu föreslagna anslag, hemställa,

9:o.

att första stycket af mom. 1:o) i tillämpningsstadgarne vid aflöningsstaten må erhålla följande lydelse:

(Nuvarande lydelse:)

1:o) Till extra ordinarie tjänstemän samt för extra arbeten och semestervikariat vid afdelningskontoren i landsorten med undantag af kontoren i Göteborg och Malmö, äga fullmäktige, till den fördelning fullmäktige bestämma, använda ett belopp, motsvarande i medeltal 3,000 kronor för hvarje af de i grupper indelade kontoren.

(Föreslagen lydelse:)

1:o) Till extra ordinarie tjänstemän samt för extra arbeten och semestervikariat vid afdelningskontoren i landsorten med undantag af kontoren i Göteborg och Malmö äga fullmäktige till den fördelning, fullmäktige bestämma, använda ett belopp, motsvarande i medeltal 4,000 kronor för hvarje af de i grupper indelade kontoren, dock att, med hänsyn därtill att kontoret i Sundsvall öppnas först under år 1905, för detta år må till ändamålet användas sammanlagdt högst 86,500 kronor.

Ang. arfcoden
till vakt-
betjäning.

Under anslutning till hvad utskottet under mom. 2:o) i detta memorial anført och föreslagit beträffande vaktbetjäningen hemställer utskottet,

10:o.

att mom. 3 i tillämpningsstadgarne vid aflöningsstaten må erhålla följande lydelse:

(Nuvarande lydelse:)

3:o) Då fullmäktige, enligt medgifvande i mom. 2 § 60 i reglementet, anställa tjänstemän utöfver stat, äga fullmäktige åt dem för tjänstgöringstiden anslå lämplig aflöning.

Utöfver hvad staten upptager, äga fullmäktige därjämte att, där de finna särskilda omständigheter sådant påkalla, tilldela lämpliga arf-

(Föreslagen lydelse:)

3:o) Då fullmäktige, enligt medgifvande i mom. 2 § 60 i reglementet, anställa tjänstemän utöfver stat, äga fullmäktige åt dem för tjänstgöringstiden anslå lämplig aflöning.

Utöfver hvad staten upptager, äga fullmäktige därjämte att, där de finna särskilda omständigheter sådant påkalla, tilldela lämpliga arf-

voden åt biträden inom kontoret för riksbankens utrikes affärer.

Likaledes äga fullmäktige att vid hufvudkontoret utöfver stat till vaktmästare i och för tjänstgöring vid brandanstalterna och nattbevakningen meddela de arfvoden, fullmäktige finna skälige.

voden åt biträden inom kontoret för riksbankens utrikes affärer.

Likaledes äga fullmäktige att vid hufvudkontoret utöfver stat till vaktmästare i och för *postbefordran och inkasseringssuppdrag samt* för tjänstgöring vid brandanstalterna och nattbevakningen meddela de arfvoden, fullmäktige finna skälige.

Stockholm den 7 april 1905.

På bankoutskottets vägnar:

F. A. BOSTRÖM.
